

ความพร้อมในการประกอบอาชีพประมงกับความต้องการย้ายถิ่น

ดังที่ทราบว่าการย้ายถิ่นของประชากรในชุมชนใด ๆ มักจะเกิดขึ้นเมื่อมีความจำเป็นอันเนื่องมาจากแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นทาง อาทิจน ปัญหาในการประกอบอาชีพ การศึกษา และสภาพแวดล้อมของชุมชน เป็นต้น

ผู้ย้ายถิ่นที่เนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ นั้นมักจะพบว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีอาชีพทาง เกษตรกรรม มากกว่าอาชีพอื่น ๆ เนื่องมาจากการขาดแคลนที่ดินทำกิน หรือลักษณะที่ทำให้ผลผลิตน้อยเกินไป ไม่เพียงพอที่จะดำรงชีพได้ จึงทำให้เกิดมีการย้ายถิ่นของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทาง เกษตรกรรมอยู่ เสมอ เมื่อย้ายไปแล้วก็ต้องเปลี่ยนอาชีพใหม่ เพราะต้องปรับตัวไปตามสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ด้วยการเป็นลูกจ้างแรงงานทั่วไป เนื่องจากเป็นกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ มีระดับการศึกษาต่ำ จึงไม่มีโอกาส ในการเลือกอาชีพมากนัก

ในชนบทนอกเหนือจากประชากรที่ทำการเกษตรแล้ว ยังมีประชากรอีกกลุ่มหนึ่งที่เลี้ยงชีพด้วยการทำประมง ด้วยลักษณะความจำเป็นทางอาชีพ จึงต้องอาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลอันเป็นแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ

ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ชาวประมงส่วนใหญ่จะไม่ต้องการย้ายถิ่น^๑ ถึงแม้ว่าจะมี รายงานจากกรมประมงอยู่บ่อยครั้งว่าปัจจุบันทรัพยากรในทะเล หรือปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้มีปริมาณลดลง และยังมีปัญหาในเรื่องอื่น ๆ จนรัฐบาลต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งกำหนดเป้าหมาย แผนงานและโครงการต่าง ๆ ในช่วงปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประมงไทย เพื่อผลดี ในทางเศรษฐกิจและทรัพยากรประมงให้มากที่สุด^๒ แต่ถึงกระนั้นชาวประมงก็ยังอาศัยความชำนาญและ ประสบการณ์ที่มีมานานพอจะยังชีพอยู่ได้โดยอาศัยผลผลิตตามธรรมชาติจากทะเล

^๑ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, งานเศรษฐกิจการประมงและแผนงาน เอกสารฉบับที่ ๑๕/๒๕๒๔ (กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๒๔), หน้า ๓.

^๒ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, การประมงของประเทศไทย เอกสารประกอบการบรรยาย ณ โรงเรียนนายทหารเรือ กองทัพเรือ (๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๔).

จากสภาพต่าง ๆ ของชาวนาและชาวประมงที่กล่าวมานี้ อาจกล่าวได้โดยประมาณว่า มีความแตกต่างกันในลักษณะของการประกอบอาชีพ แต่ทั้ง ๒ กลุ่มอาชีพนี้มีส่วนที่คาดว่าจะคล้ายคลึงกัน อยู่อย่างหนึ่งคือ ส่วนมากจะมีฐานะค่อนข้างยากจนเช่นเดียวกัน ซึ่งเนื่องมาจากความไม่พร้อมในการ ประกอบอาชีพ เพราะขาดเงินที่จะซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือ ประกอบกับการขาดแคลนทรัพยากร เพราะ อัตราเพิ่มของประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่สมดุล กับทรัพยากรธรรมชาติ และที่ผลิตได้

ด้วยเหตุนี้ ความพร้อมในการประกอบอาชีพของชาวประมงกับความต้องการ ย้ายถิ่นน่าจะมีความสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งนี้ผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพสูงน่าจะไม่ต้องการย้ายถิ่น ที่อยู่มากกว่าผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำกว่า โดยพิจารณาตามสภาพของเงื่อนไขที่แตกต่าง กัน อาทิเช่น อายุ จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ จังหวัดที่อยู่อาศัย เป็นต้น

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมงกับความต้องการย้ายถิ่น

ในการพิจารณาระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมงของชาวประมงในชุมชนที่เป็น ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยพิจารณาตามประสิทธิภาพของเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบ อาชีพ พบว่าชาวประมงที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับปานกลางจะมีมากที่สุด คือร้อยละ ๕๕.๔ รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับสูง ร้อยละ ๒๐.๔ ซึ่งมีอัตราส่วน ใกล้เคียงกันมากกับผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับต่ำ คือร้อยละ ๒๐.๒ ดังที่ปรากฏ ในตารางที่ ๑๘

ตารางที่ ๑๘ ร้อยละของระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนประมง

ระดับความพร้อมทางอาชีพประมง	ร้อยละ	(จำนวน)
ต่ำ	๒๐.๒	(๗๕)
กลาง	๕๕.๔	(๒๒๑)
สูง	๒๐.๔	(๗๖)
รวม	๑๐๐.๐	(๓๗๒)

ตารางที่ ๑๔ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนประมง จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง	ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย	รวม
ต่ำ	๒๑.๔	๗๘.๖	๑๐๐.๐ (๕๖)
กลาง	๑๐.๐	๙๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
สูง	๓.๑	๙๖.๙	๑๐๐.๐ (๖๕)
รวม	๑๐.๖	๘๙.๔	๑๐๐.๐ (๓๒๑)

เมื่อนำผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันทั้งสามระดับมาหาความสัมพันธ์กับความต้องการย้ายถิ่น ดังที่ปรากฏในตารางที่ ๑๔ ผลปรากฏว่าเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ คือ ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพของชาวประมงมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการย้ายถิ่น และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 (Chi Square) กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำ จะเป็นผู้ที่มีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด ร้อยละ ๒๑.๔ รองลงไปเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยมีร้อยละ ๑๐.๐ และ ๓.๑ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีระดับความพร้อมต่ำ คือผู้ที่มีปัญหาต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้ผลผลิตได้น้อย อาทิเช่น การขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการจับปลา ขาดความชำนาญในการจับปลา หรือมีสภาพเป็นเพียงลูกจ้างประมงเท่านั้น ซึ่งเท่ากับว่าการประกอบอาชีพทำได้ไม่เต็มที่ เพราะประสบปัญหาต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับปานกลางหรือระดับสูง ทำให้เกิดความต้องการย้ายถิ่นมากกว่า

เพื่อความชัดเจนในการศึกษา และเป็นการทดสอบลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรข้างต้นนี้ จึงใช้ตัวแปรควบคุมต่าง ๆ เข้ามาพิจารณาประกอบตั้งแต่ตารางที่ ๒๐ ถึง ตารางที่ ๒๔ ดังที่จะได้กล่าวต่อไปตามลำดับ

ความพร้อมในการประกอบอาชีพ และจังหวัดที่อาศัยอยู่กับความต้องการย้ายถิ่น

ในตารางที่ ๒๐ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่น โดยจำแนกตามจังหวัด พบว่า เฉพาะในจังหวัดพังงา และจังหวัดเพชรบุรี เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในทางลบเช่นเดียวกับตารางที่ ๑๙ แต่สำหรับจังหวัดระยองนั้น มีลักษณะที่แตกต่างออกไป ผู้ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดเป็นผู้ที่มีความพร้อมปานกลาง และความต้องการย้ายถิ่นของผู้ที่มีความพร้อมต่ำ และสูงมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ ๕.๙ และ ๔.๙ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะชุมชนในจังหวัดระยองมีลักษณะต่าง ๆ ทางภูมิศาสตร์ การตั้งถิ่นฐาน และการคมนาคมที่คล้ายคลึงกัน^๑ ทำให้เป็นไปได้ที่จะมีความต้องการย้ายถิ่นเกิดขึ้นในทุกกลุ่มได้

และจากตารางเดียวกันนี้ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้ต้องการย้ายถิ่นของทั้งสามจังหวัดพบว่าชาวประมงในจังหวัดพังงาต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด คือ ร้อยละ ๑๓.๘ ในขณะที่จังหวัดเพชรบุรีมีความต้องการย้ายถิ่นร้อยละ ๑๐.๗ และจังหวัดระยองจะมีความต้องการย้ายถิ่นน้อยสุด คือร้อยละ ๗.๓ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระดับของการพัฒนาในแต่ละชุมชนจะมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพของประชากรซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับสภาพทางเศรษฐกิจด้วย ทั้งนี้เพราะเมื่อพิจารณาความต้องการย้ายถิ่นในแต่ละจังหวัด พบว่าจังหวัดพังงาและจังหวัดเพชรบุรีมีความต้องการย้ายถิ่นเกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีระดับความพร้อมต่ำและปานกลางเท่านั้น คือในจังหวัดพังงา ผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพที่มีความต้องการย้ายถิ่นร้อยละ ๔๑.๗ ซึ่งมีอัตราส่วนแตกต่างจากผู้ที่มีความพร้อมปานกลาง คือ ร้อยละ ๑๑.๕ ซึ่งคล้ายคลึงกับชาวประมงในจังหวัดเพชรบุรี กล่าวคือ ในจังหวัดเพชรบุรี ผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำ คือร้อยละ ๒๒.๒ และร้อยละ ๘.๑ ในกลุ่มผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับปานกลาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารวิจัยหมายเลข ๓๓, หน้า

ตารางที่ ๒๐ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนประมง จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพและจังหวัด

ระดับความพร้อมทางอาชีพประมง	ระยอง			เพชรบุรี			พังงา		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๕.๘	๘๔.๑	๑๐๐.๐ (๑๗)	๒๒.๒	๗๗.๘	๑๐๐.๐ (๒๗)	๔๑.๗	๕๘.๓	๑๐๐.๐ (๑๒)
กลาง	๘.๘	๘๐.๒	๑๐๐.๐ (๕๑)	๘.๑	๙๑.๙	๑๐๐.๐ (๖๒)	๑๑.๕	๘๘.๕	๑๐๐.๐ (๘๗)
สูง	๔.๘	๙๕.๑	๑๐๐.๐ (๔๑)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๔)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๐)
รวม	๗.๓	๘๒.๗	๑๐๐.๐ (๑๐๘)	๑๐.๗	๘๙.๓	๑๐๐.๐ (๑๐๓)	๑๓.๘	๘๖.๒	๑๐๐.๐ (๑๐๘)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความพร้อมในการประกอบอาชีพและกลุ่มอายุ กับความต้องการย้ายถิ่น

จากตารางที่ ๒๑ เมื่อใช้อายุประกอบการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพของชาวประมง พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางลบเกือบทุกกลุ่มอายุ นั่นคือ ความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงจะมีสัดส่วนสูงสุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับความพร้อมต่ำ และมีแนวโน้มลดลงเมื่อมีระดับความพร้อมสูงขึ้นทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นเฉพาะกลุ่มอายุที่สูงกว่า ๕๐ ปี เท่านั้นที่ปรากฏว่ามีความแตกต่างไป คือ ผู้ต้องการย้ายมากที่สุดมีระดับความพร้อมสูง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้สูงอายุที่มีความพร้อมสูงนั้นอาจมีบุตร หรือสมาชิกในครัวเรือนสามารถช่วยแบ่งเบาภาระ หรืออาจจะหมายถึงระดับความสามารถ ความชำนาญที่มีมาก จึงต้องการขยายแหล่งที่ทำกิน ซึ่งสามารถทำได้ง่ายกว่าผู้มีความพร้อมต่ำ ทั้งนี้เพราะโดยปกติเมื่อมีอายุสูงขึ้น จะมีความต้องการย้ายถิ่นน้อยลง ดังจะเห็นได้จากการพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงตามกลุ่มอายุ พบว่าชาวประมงที่มีอายุน้อย คือต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดคือ ร้อยละ ๑๓.๘ เพราะอยู่ในวัยที่ยังมีความคล่องตัวอยู่มาก ภาระอาจจะมีไม่มาก การคิดย้ายในช่วงอายุดังกล่าวนี้จึงมีสัดส่วนที่สูงกว่าวัยอื่น อย่างไรก็ตามยังคงพบว่าในบางกลุ่มอายุมีความแตกต่างออกไปทั้งในเรื่องนี้คือ กลุ่มอายุ ๓๐-๓๙ ปี พบว่ามีความต้องการย้ายถิ่นใกล้เคียงกับกลุ่มอายุ ๔๐-๔๙ ปี คือมีร้อยละ ๑๐.๐ และ ๑๐.๔ ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพในระดับเดียวกัน พบว่าผู้ที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำ จะมีความต้องการย้ายถิ่นของผู้มีอายุระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี มากที่สุด คือมีร้อยละ ๓๘.๕ ส่วนชาวประมงที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพปานกลาง ความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดได้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีร้อยละ ๑๔.๓ สำหรับชาวประมงที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพสูงนั้น มีความต้องการย้ายถิ่นเฉพาะกลุ่มอายุมากกว่า ๕๐ ปีเท่านั้น มีร้อยละ ๑๕.๔ แต่อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวโดยสรุปว่า ความต้องการย้ายถิ่นในแต่ละกลุ่มอายุโดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพของชาวประมง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ ยกเว้นในกลุ่มอายุ ๕๐ ปี เท่านั้นที่พบว่ามีความสัมพันธ์น้อยมาก

ตารางที่ ๒๑ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมงและอายุ

ระดับความพร้อมทาง อาชีพประมง	ต่ำกว่า ๓๐ ปี			๓๐-๓๙ ปี			๔๐-๔๙ ปี			๕๐ ปีขึ้นไป		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๑๘.๒	๘๑.๘	๑๐๐.๐ (๒๒)	๓๘.๕	๖๑.๕	๑๐๐.๐ (๑๓)	๑๘.๒	๘๑.๘	๑๐๐.๐ (๑๑)	๑๑.๑	๘๘.๙	๑๐๐.๐ (๙)
กลาง	๑๔.๓	๘๕.๗	๑๐๐.๐ (๓๕)	๗.๕	๙๒.๕	๑๐๐.๐ (๖๗)	๑๓.๑	๘๖.๙	๑๐๐.๐ (๖๑)	๕.๔	๙๔.๖	๑๐๐.๐ (๓๗)
สูง	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๘)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๐)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๔)	๑๕.๔	๘๔.๖	๑๐๐.๐ (๑๓)
รวม	๑๓.๘	๘๖.๒	๑๐๐.๐ (๖๕)	๑๐.๐	๙๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๐๐)	๑๐.๔	๘๙.๖	๑๐๐.๐ (๑๐๐)	๘.๕	๙๑.๕	๑๐๐.๐ (๕๙)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความพร้อมในการประกอบอาชีพ และขนาดครอบครัวกับความต้องการย้ายถิ่น

จากผลการศึกษาหลายแห่ง ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นเกี่ยวกับขนาดครอบครัวกับการย้ายถิ่น มักจะปรากฏว่าขนาดครอบครัวของผู้ย้ายถิ่นในชนบทจะมีขนาดเล็กกว่าผู้ที่ไม่ย้ายถิ่น เนื่องมาจากว่า ผู้ที่มีครอบครัวขนาดเล็กนั้น ในแง่การเคลื่อนย้ายจะทำได้สะดวกกว่า แต่ในขณะเดียวกัน ผู้มีครอบครัวขนาดใหญ่ ก็อาจมีการย้ายถิ่นเกิดขึ้นได้ ถ้าครอบครัวขาดที่ทำกิน หรือมีฐานะยากจน ผลจากตารางที่ ๒๒ พบว่า ขนาดครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการย้ายถิ่น กล่าวคือ ชาวประมงที่มีครอบครัวขนาดเล็ก จะมีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดคือร้อยละ ๑๕.๐ ในขณะที่ผู้มีครอบครัวขนาดกลางมีความต้องการย้ายถิ่นร้อยละ ๑๑.๓ และผู้มีครอบครัวขนาดใหญ่ลดเหลือร้อยละ ๖.๓

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนตามขนาดครอบครัว พบว่ายังคงมีความสัมพันธ์ในทางลบ เช่นเดียวกัน เมื่อแยกพิจารณาตามระดับความพร้อม พบว่าในกลุ่มชาวประมงที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำ และเป็นผู้มีครอบครัวขนาดเล็ก จะมีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด คือมีร้อยละ ๓๕.๓ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพที่อยู่ในระดับต่ำนั้น เป็นชาวประมงที่ค่อนข้างยากจน มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพน้อย หรือพอมิแต่ประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ ซึ่งจะได้ผลผลิตไม่มาก เมื่อมีความต้องการย้ายถิ่น ขนาดครอบครัวจึงไม่เป็นอุปสรรคมากนัก ดังจะเห็นได้ว่า ความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงเหล่านี้จะมีแนวโน้มลดลงเมื่อขนาดครอบครัวใหญ่ขึ้น แต่สำหรับผู้ที่มีความพร้อมปานกลาง หรือสูง ที่คาดว่า การประกอบอาชีพทำได้อย่างมีประสิทธิภาพว่า ดังนั้นความต้องการย้ายถิ่นจะมีลักษณะแตกต่างไปคือ ผู้ที่มีระดับความพร้อมปานกลาง และเป็นผู้ที่มีครอบครัวขนาดกลาง จะเป็นผู้ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดถึงร้อยละ ๑๒.๗ แต่สำหรับผู้มีระดับความพร้อมสูง เฉพาะผู้มีครอบครัวขนาดใหญ่เท่านั้นที่ต้องการย้ายถิ่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๒ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง และขนาดครอบครัว

ระดับความพร้อมทางอาชีพประมง	ครอบครัวขนาดเล็ก			ครอบครัวขนาดกลาง			ครอบครัวขนาดใหญ่		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๓๕.๓	๖๔.๗	๑๐๐.๐ (๑๗)	๒๓.๑	๗๖.๙	๑๐๐.๐ (๑๓)	๑๑.๕	๘๘.๕	๑๐๐.๐ (๒๖)
กลาง	๑๒.๒	๘๗.๘	๑๐๐.๐ (๔๙)	๑๒.๗	๘๗.๓	๑๐๐.๐ (๕๕)	๗.๓	๙๒.๗	๑๐๐.๐ (๙๖)
สูง	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๔)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๐)	๖.๕	๙๓.๕	๑๐๐.๐ (๓๑)
รวม	๑๕.๐	๘๕.๐	๑๐๐.๐ (๘๐)	๑๑.๔	๘๘.๖	๑๐๐.๐ (๘๘)	๗.๘	๙๒.๒	๑๐๐.๐ (๑๕๓)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความพร้อมในการประกอบอาชีพ และกลุ่มรายได้กับความต้องการย้ายถิ่น

จากการนำรายได้เข้ามาพิจารณาประกอบในตารางที่ ๒๓ ยังคงพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างระดับความพร้อมของการประกอบอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมง เช่นเดียวกับที่ปรากฏในตารางที่ ๒๒ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยทั่วไปรายได้ของชาวประมงน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลผลิตที่ได้รับจากการประกอบอาชีพทางทะเล คือ ถ้ามีรายได้ต่ำเพราะจับปลาได้ไม่มาก การดำรงชีวิตจะอยู่ในสภาพยากจน และถ้าไม่พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว อาจจะเกิดความต้องการที่จะย้ายที่ทำกินไปยังแหล่งใหม่ก็อาจจะเป็นได้ ในทางตรงข้าม หากชาวประมงเหล่านั้นมีรายได้ค่อนข้างสูงเพราะจับปลาได้มาก สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้พอควร ก็น่าจะไม่ต้องการย้ายถิ่นฐานออกไปจากชุมชนนั้น

จากการศึกษาความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมงเมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่าความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงที่มีระดับความพร้อมต่ำ จะมีแนวโน้มลดลงเมื่อมีรายได้มากขึ้น แนวโน้มเช่นนี้พบในกลุ่มชาวประมงที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพปานกลางเช่นกัน กล่าวคือ ชาวประมงที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ (น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท) จะมีความต้องการย้ายถิ่นเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าชาวประมงที่มีรายได้ปานกลาง (อยู่ในช่วง ๒๐,๐๐๑-๔๐,๐๐๐ บาท) และชาวประมงที่มีรายได้สูง (มากกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท) คือมีร้อยละ ๑๓.๓, ๘.๐ และ ๖.๖ ตามลำดับ ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ในทางกลับกันระหว่างความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงกับรายได้

เมื่อพิจารณาความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงตามระดับความพร้อมของการประกอบอาชีพในแต่ละกลุ่มรายได้ จะพบว่าผู้ที่มีระดับความพร้อมต่ำจะมีสัดส่วนของชาวประมงที่ต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าระดับความพร้อมอื่น ๆ ในทุกกลุ่มรายได้

อาจกล่าวได้ว่า ระดับของรายได้ที่น่าจะมีส่วนสำคัญในเรื่องความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมง ทั้งนี้ชาวประมงที่มีรายได้แตกต่างกันแม้ระดับความพร้อมจะเท่ากัน แต่ก็มีสัดส่วนของความต้องการย้ายถิ่นแตกต่างกัน

ตารางที่ ๒๓ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมงและรายได้

ระดับความพร้อมทางอาชีพประมง	น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท/ปี			๒๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ บาท/ปี			๔,๐๐๑ บาทขึ้นไป		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๒๓.๗	๗๖.๓	๑๐๐.๐(๓๘)	๑๓.๓	๘๖.๗	๑๐๐.๐(๑๕)	-	-	ก*
กลาง	๑๑.๔	๘๘.๖	๑๐๐.๐(๑๒๓)	๑๐.๓	๘๙.๗	๑๐๐.๐(๓๘)	๖.๕	๙๓.๑	๑๐๐.๐(๒๕)
สูง	๕.๐	๙๕.๐	๑๐๐.๐(๒๐)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐(๑๓)	๓.๔	๙๖.๖	๑๐๐.๐(๒๕)
รวม	๑๓.๓	๘๖.๗	๑๐๐.๐(๑๘๑)	๙.๐	๙๑.๐	๑๐๐.๐(๖๗)	๖.๖	๙๓.๔	๑๐๐.๐(๖๑)

* ก จำนวนตัวอย่างต่ำกว่า ๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๔ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อม
ในการประกอบอาชีพประมง และอาชีพหลัก-อาชีพรอง

ระดับความพร้อม	ทำอาชีพหลักอย่างเดียว			มีอาชีพรอง		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๑๒.๐	๘๘.๐	๑๐๐.๐ (๒๕)	๒๕.๐	๗๑.๐	๑๐๐.๐ (๓๑)
กลาง	๑๑.๒	๘๘.๘	๑๐๐.๐ (๘๘)	๘.๘	๙๑.๒	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
สูง	๔.๗	๙๕.๓	๑๐๐.๐ (๔๓)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๒๒)
รวม	๙.๖	๙๐.๔	๑๐๐.๐ (๑๖๖)	๑๑.๖	๘๘.๔	๑๐๐.๐ (๑๕๕)

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง อาชีพหลัก-อาชีพรองกับความต้องการย้ายถิ่น

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่น โดยพิจารณาตามกลุ่มอาชีพหลักและอาชีพรอง พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบ กล่าวคือ สัดส่วนชาวประมงที่มีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำ และจะมีความต้องการย้ายถิ่นลดน้อยลงเมื่อมีความพร้อมมากขึ้น ดังที่ปรากฏในตารางที่ ๒๔

และจากตารางเดียวกันนี้ เมื่อเปรียบเทียบกันพบว่า ผู้มีอาชีพรองด้วยจะมีความต้องการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ทำอาชีพหลักอย่างเดียว คือร้อยละ ๙.๖ และ ๑๑.๖ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีอาชีพรองด้วยคือผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานหลายอย่างย่อมมีโอกาสในการเลือกถิ่นที่อยู่ใหม่ได้มากกว่าผู้ที่ทำแต่ประมงเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีโอกาสในการเลือกถิ่นที่อยู่ใหม่น้อยกว่า คือ ถ้าคิดจะย้ายก็ต้องพยายามเลือกถิ่นที่อยู่ใหม่ให้อยู่ใกล้หรือชิดชายฝั่งทะเล เพื่อประกอบอาชีพเดิมได้ จึงปรากฏว่าผู้ที่ทำอาชีพรองต้องการย้ายถิ่นมากกว่าดังที่กล่าวมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของผู้ที่มีอาชีพรอง จะมีความต้องการย้ายมากกว่าผู้มีอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว เฉพาะในกลุ่มชาวประมงที่มีระดับความพร้อมฯ ต่ำ แต่สำหรับกลุ่มผู้ที่มีความพร้อมฯสูงและปานกลาง จะมีสัดส่วนต่ำกว่าผู้มีเฉพาะอาชีพหลักทางประมงอย่างเดียว

ตารางที่ ๒๕ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง และปัญหาที่มีในการประกอบอาชีพ

ระดับความพร้อม	มีปัญหา			ไม่มีปัญหา		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๓๖.๘	๖๓.๒	๑๐๐.๐ (๑๘)	๑๔.๓	๘๕.๗	๑๐๐.๐ (๓๕)
กลาง	๑๔.๑	๘๕.๙	๑๐๐.๐ (๙๒)	๖.๕	๙๓.๕	๑๐๐.๐ (๑๐๗)
สูง	๒.๘	๙๗.๒	๑๐๐.๐ (๓๖)	๓.๔	๙๖.๖	๑๐๐.๐ (๒๙)
รวม	๑๔.๓	๘๕.๗	๑๐๐.๐ (๑๔๗)	๗.๖	๙๒.๔	๑๐๐.๐ (๑๗๑)

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง ปัญหาในการประกอบอาชีพประมงกับความต้องการย้ายถิ่น

จากข้อมูลทั่วไปในตอนต้น พบว่ามีชาวประมงมากกว่าครึ่งที่ตอบว่าไม่มีปัญหาในการประกอบอาชีพ

แต่เมื่อพิจารณาความต้องการย้ายถิ่นของผู้มีปัญหาและไม่มีปัญหาในตารางที่ ๒๕ พบว่าชาวประมงที่มีปัญหามีความต้องการย้ายถิ่นมากเป็น ๒ เท่าของชาวประมงที่ไม่มีปัญหา คือร้อยละ ๑๔.๓ และ ๗.๖ ตามลำดับ

และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่นตามกลุ่มมีปัญหาและไม่มีปัญหาในการประกอบอาชีพประมง พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบเช่นเดียวกับตารางที่ ๒๔ ซึ่งหมายความว่า ชาวประมงที่ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำสุด และจะลดลงเมื่อมีความพร้อมในการประกอบอาชีพสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้มีปัญหาและไม่มีปัญหาในแต่ละระดับความพร้อม ยังคงพบว่าความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงที่มีปัญหาในการประกอบอาชีพมีสัดส่วนสูงกว่าชาวประมงที่ไม่มีปัญหาในกลุ่มผู้มีระดับความพร้อมต่ำและปานกลาง สำหรับผู้มีระดับความพร้อมสูงนั้น ผู้ที่ไม่มีปัญหาในการประกอบอาชีพพบว่ามีสัดส่วนสูงกว่าผู้มีปัญหาในการประกอบอาชีพเล็กน้อย คือร้อยละ ๓.๔ และ ๒.๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๖ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อม
ในการประกอบอาชีพประมง และการใช้แรงงานสมาชิก

ระดับความพร้อม	มีสมาชิกช่วยทำประมง			ไม่มีสมาชิกช่วยทำประมง		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๘.๓	๙๑.๗	๑๐๐.๐ (๑๒)	๒๕.๐	๗๕.๐	๑๐๐.๐ (๔๔)
กลาง	๙.๘	๙๐.๒	๑๐๐.๐ (๙๒)	๑๐.๒	๘๙.๘	๑๐๐.๐ (๑๐๘)
สูง	๕.๗	๙๔.๓	๑๐๐.๐ (๓๕)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๓๐)
รวม	๘.๖	๙๑.๔	๑๐๐.๐ (๑๓๙)	๑๒.๑	๘๗.๙	๑๐๐.๐ (๑๘๒)

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง การใช้แรงงานสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการย้ายถิ่น

เป็นที่ทราบกันดีว่า ครัวเรือนในชนบทของไทยมักจะอาศัยแรงงานของสมาชิกช่วยในการประกอบอาชีพ ดังนั้นการมีสมาชิกจำนวนมากด้านหนึ่งเป็นแรงงาน แต่อีกด้านหนึ่งเป็นการเพิ่มขนาดของครัวเรือนด้วย จึงคาดว่าน่าจะมีผลต่อการตัดสินใจเรื่องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนได้เช่นกัน

ผลการศึกษาในตารางที่ ๒๖ พบว่า ชาวประมงที่มีสมาชิกช่วยทำงานจะมีความต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่าชาวประมงที่ไม่มีสมาชิกช่วยทำงาน คือมีร้อยละ ๘.๖ และ ๑๒.๐ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่าแทบจะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพของกลุ่มที่มีสมาชิกช่วย กล่าวคือ ผู้ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด เป็นผู้มีความพร้อมปานกลาง คือ ร้อยละ ๙.๘ รองลงมาเป็นผู้มีความพร้อมระดับต่ำ และสูง มีร้อยละ ๘.๓ และ ๕.๗ ตามลำดับ ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนซึ่งไม่มีสมาชิกช่วยในการทำงานนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพ กล่าวคือ ชาวประมงที่ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด เป็นผู้ที่มีระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพต่ำ และลดลงเมื่อมีความพร้อมในการประกอบอาชีพสูงขึ้น ทั้งนี้คงเป็นเพราะผู้ที่มีความพร้อมระดับต่ำของกลุ่มนี้อาจเป็นผู้ที่มีความคล่องตัวเนื่องจากสมาชิกน้อย ครอบครัวไม่ใหญ่ เมื่อมีโอกาสและจังหวะที่เหมาะสมจึงสามารถย้ายได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีสมาชิกนี้ก็อาจ

ไม่ต้องการย้ายได้เช่นกัน ถ้าอยู่ในสภาพที่เลี้ยงตนได้

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง ประสบการณ์การทำงานกับความต้องการย้ายถิ่น

จากผลการศึกษาระหว่างประสบการณ์การทำประมงกับความต้องการย้ายถิ่นในตารางที่ ๒๗ พบว่า ชาวประมงที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๕-๑๐ ปี เป็นผู้มีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด คือร้อยละ ๑๒.๗ ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ๕ ปี ร้อยละ ๑๒.๕ ส่วนชาวประมงที่มีประสบการณ์การทำงานนานกว่า ๑๐ ปี จะมีความต้องการย้ายถิ่นน้อยกว่า คือร้อยละ ๘.๕

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการย้ายถิ่นกับระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าความต้องการย้ายถิ่นของชาวประมงที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ๕ ปี และ ๑๐ ปีขึ้นไป จะมีแบบแผนคล้ายคลึงกัน คือ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ผู้ที่มีระดับความพร้อมต่ำ จะต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด และลดลงเมื่อมีระดับความพร้อมสูงขึ้น แต่สำหรับชาวประมงที่มีประสบการณ์ระหว่าง ๕-๑๐ ปี จะมีแบบแผนแตกต่างออกไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการทำงานไม่สามารถกำหนดสภาพของการประกอบอาชีพได้ชัดเจน เพราะถึงแม้ว่ามีการทำงานมานาน แต่ความพร้อมในการประกอบอาชีพอาจยังมีไม่มาก โดยเฉพาะเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำประมง ถ้ามีน้อย หรือมีประสิทธิภาพต่ำ ก็อาจทำให้เกิดการย้ายถิ่นได้เช่นกัน เมื่อมีปัญหาในการประกอบอาชีพหรืออื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความต้องการย้ายถิ่นตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพ ปรากฏว่าชาวประมงที่ต้องการย้ายมากที่สุดในกลุ่มผู้ที่มีระดับความพร้อมต่ำ กลาง และสูง ได้แก่ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ๕ ปี ๕-๑๐ ปี และมากกว่า ๑๐ ปี ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๗ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ในการทำประมง

ระดับความพร้อมทางอาชีพประมง	น้อยกว่า ๕ ปี			๕-๑๐ ปี			๑๐ ปีขึ้นไป		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๓๓.๓	๖๖.๗	๑๐๐.๐ (๒๑)	๑๔.๓	๘๕.๗	๑๐๐.๐ (๑๔)	๑๕.๐	๘๕.๐	๑๐๐.๐ (๒๐)
กลาง	๗.๐	๙๓.๐	๑๐๐.๐ (๕๗)	๑๔.๗	๘๕.๑	๑๐๐.๐ (๔๗)	๙.๘	๙๐.๒	๑๐๐.๐ (๙๒)
สูง	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๐)	๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐ (๑๐)	๔.๔	๙๕.๖	๑๐๐.๐ (๔๕)
รวม	๑๒.๕	๘๗.๕	๑๐๐.๐ (๘๘)	๑๒.๗	๘๗.๓	๑๐๐.๐ (๗๑)	๘.๙	๙๑.๑	๑๐๐.๐ (๑๕๗)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๘ ร้อยละของความต้องการย้ายถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามระดับความพร้อม
ในการประกอบอาชีพประมง และประสบการณ์ในการย้ายถิ่น

ระดับความพร้อม	เคยย้าย			ไม่เคยย้าย		
	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม	ย้าย	ไม่ย้าย	รวม
ต่ำ	๒๘.๑	๗๑.๙	๑๐๐.๐ (๓๒)	๑๒.๕	๘๗.๕	๑๐๐.๐ (๒๔)
กลาง	๑๒.๗	๘๗.๓	๑๐๐.๐ (๗๑)	๘.๕	๙๑.๕	๑๐๐.๐ (๑๒๙)
สูง	๔.๓	๙๕.๗	๑๐๐.๐ (๒๓)	๒.๔	๙๗.๖	๑๐๐.๐ (๔๑)
รวม	๑๕.๑	๘๔.๙	๑๐๐.๐ (๑๒๖)	๗.๗	๙๒.๓	๑๐๐.๐ (๑๙๔)

ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพประมง ประสบการณ์การย้ายถิ่นกับความต้องการย้ายถิ่น

การมีประสบการณ์ในด้านการย้ายถิ่นมาก่อน ย่อมมีโอกาสที่จะเข้าใจและรู้ถึงสภาพการ
ดำเนินชีวิตของท้องถิ่นอื่น ๆ ได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยมีการย้ายถิ่นเลย และอาจมีความทันสมัย มีการปรับตัว
ได้ง่าย จึงคาดเดาน่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในเรื่องการย้ายถิ่นที่จะเกิดขึ้นในครั้งต่อไปได้ ดังที่พบ
ในตารางที่ ๒๘ ชาวประมงที่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องการย้ายถิ่นมาก่อน จะมีสัดส่วนของผู้ต้องการ
ย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการย้ายมาก่อนประมาณ ๒ เท่า คือร้อยละ ๑๕.๑ และ ๗.๗
ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของประสบการณ์ในด้านการย้ายถิ่น

เมื่อพิจารณาระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพกับความต้องการย้ายถิ่นตามประสบการณ์
การย้ายถิ่น พบว่า ความต้องการย้ายถิ่นและระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์ใน
ทางลบทั้ง ๒ กลุ่ม กล่าวคือ ชาวประมงที่มีระดับความพร้อมต่ำ จะมีความต้องการย้ายถิ่นมากที่สุด
และจะลดลงเมื่อมีความพร้อมในการประกอบอาชีพสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งผู้ที่เคยย้ายหรือไม่เคย
ย้ายถิ่นมาก่อนส่วนใหญ่กำลังประสบปัญหาในเชิงเศรษฐกิจ หรือสังคมที่คล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบความต้องการย้ายถิ่นระหว่างผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการ
ย้ายถิ่นมาก่อน และไม่เคยมีประสบการณ์ตามระดับความพร้อมของการประกอบอาชีพ ปรากฏว่าสัดส่วน
ของหัวหน้าครัวเรือนที่เคยมีประสบการณ์ในการย้ายจะมีความต้องการย้ายถิ่นสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบ-
การณ์ในการย้ายถิ่นมาก่อน ในทุกระดับของความพร้อม